

نظر سنجی از هنرمندان

هنرمندان تاکنون دست به کیبی، اقتباس یا براشت آزاد بدون ذکر منبع زده اند یا نه؟

شباهت های سریال مناسبتی شبکه سوم سیمنا «هفت سنگ» با سریال معروف «هدون فامیلی» موجهی از حاشیه ایجاد کرد. رسانه ها، مسئولان و حتی مجلس نسبت به این موضوع واکنش نشان دادند و عوامل این سریال را به کیبی برداری متهم کردند. اما سوال اینجاست که آیا کیبی برداری در عالم هنر کار غلطی است؟ آیا این اولین بار است که ردیابی گرته برداری از اثری دیگر در تلویزیون و سینما ما دیده می شود؟ اساساً تیم «هفت سنگ» اولین سدشکنان کیبی برداری بوده اند؟ ترجیح دادیم از زبان هنرمندان بشنویم که تاکنون دست به کیبی، اقتباس یا براشت آزاد بدون ذکر منبع زده اند یا نه؟ ما سوال مان را صادقانه پرسیدیم. امیدواریم هنرمندان هم پاسخ های صادقانه ای به ما بدهند.

به عنوان یک سینماگر فکر می کنید دغدغه های نسل خودتان چیست؟ این یک سوال کلی است و جواب های طولانی برای آن وجود دارد و باید از یک جامعه شناس و فیلسوف پرسید، اما به هر حال کسی که دوربین و قلم به دستش می گیرد، باید به این دست از مسائل فکر کند و با یک کنکاش درست قضاها را تنظیم کند. می خواهم بگویم بخشی دغدغه های نسل امروز به حساب می آید و بخش دیگرش چطور برخورد کردن است. نسل جدید دغدغه های زیادی دارد، اما فیلمساز باید توجه کند که در قضاهاش نباید تنها از این دغدغه ها حرف زد، باید فکر کرد که چطور باید برخورد کرد. سینما و جشنواره پیش رو بخش زیادی از این دغدغه ها را نشان می دهد و اگر من از این دغدغه ها حرف بزنم، بزرگ نمایی است!

بودم. هر کاری را قبول می کردم که هم تجربه برام شود و هم آموزش ببینم، چرا که تحصیلات آکادمیک نداشتم. تا همین امروز نزدیک به چهارده، پانزده سال می شود. چند فیلم کوتاه و مستند ساختم و در کنارش برای جبران کردن ضعف تئوریک که نداشتم، کتاب های این رشته را می خواندم و با بچه های دانشگاهی در ارتباط بودم که با آن ها هماهنگ و البته به روز باشم. شما تجربی خوانید، در حالی که پدر به عنوان یک سینماگر در خانه حضور داشت! چطور از همان ابتدا سینما را شروع نکردید؟ مسئله این است که در سن پایین آدم ها خیلی نسبت به موقعیت شغلی و آینده کار و علاقه اش اشراف ندارد. توانایی ها و استعدادهاش مشخص نشده است. نه این که بخواهم بگویم آدم استعدادی هستم، اما دنبال کارهای زیادی رفتم و شاخه های متفاوتی را تجربه کردم اما بعد از اتمام درس احساس کردم که پدر می تواند در ورود به سینما کمک کند، جالب است که در ابتدا در فکر ماندن در سینما نبودم، فکر می کردم علاقه ام گذری است و در همان کار اولی که قبول کردم، اصلاً به ماندن در سینما فکر نمی کردم، بیشتر از روی کنجکاوی وارد این حرفه شدم و دنبال تست کردن بودم. با مشورت هایی که از پدر می گرفتم و او خیلی ناخواسته در علاقه مندی به سینما تأثیر داشت.

چطور این تأثیر را در فیلم سازی نگرفتید و برای ساخت اولین فیلم تان سراغ یک موضوع اجتماعی رفتید و ژانر دفاع مقدس را انتخاب نکردید؟ پدر سینماگر زمان خودش بود و من هم یک سینمایی در همین زمانه هستم. در حال حاضر نمی توان یک پدر و پسر پیدا کرد که دقیقاً شبیه هم فکر کنند. ممکن است با پدر و مادر در تضاد نباشید، اما به هر صورت شما آدم زمانه خودتان هستید و پدر و مادرا هم به موضوعات به زمانه خودشان هستند. دغدغه های نسل پدر چه فرقی با دغدغه های نسل شما دارد؟ این همانی می شود که ما بتوانیم در فیلم نشان بدهیم. اختلاف نسل ها همیشه وجود داشته و هر سری فیلم سازی جدید یک نگاه تازه ای دارند. آن ها به همین مسائل نگاه می کنند و باید دید که چطور آن را به تصویر می کشیم.

گفتگو با علی، پسر مرحوم رسول ملاقلی پور به بهانه ساخت اولین فیلم سینمایی اش

تلاش می کنم از زیر سایه پدرم بیرون بیایم!

شاید اگر مستندسازان را کنار بگذاریم و فقط بخواهیم به فیلم سینمایی داستانی توجه کنیم آن وقت است که باید بگویم علی ملاقلی پور اولین پسری است که پس از پدرش کارگردانی سینما را تجربه می کند و قرار است به نوعی جای پدر کارگردانش زنده باد رسول ملاقلی پور بگذارد. چند روز پیش که سازمان سینمایی نام شش کارگردان اولی مجوز گرفته برای ساخت اولین فیلم سینمایی شان را اعلام کرد پیش از هر چیز دیدن نام علی ملاقلی پور جالب توجه بود. ملاقلی پور سال هاست که سایه پدر را با خود به پدگی می کشد، اما در عین حال دوست دارد مستقل عمل کند. او بعد از سال ها دستیاری و ساخت مستندها و فیلم های کوتاه تصمیم به ساخت اولین فیلم بلندش کرده است. فیلم بلندی که برخلاف تصور همه یک نگاه اجتماعی دارد و در گه های دفاع مقدسی در آن دیده نمی شود. یکی از قدیم های او برای بیرون آمدن از زیر سایه پدر همین است. این که شبیه پدر فکر نکند و دلمشغولی های خودش را به تصویر بکشد. به بهانه ساخت اولین فیلم سینمایی پسر کارگردان بزرگ سینمای ایران به سراغ او رفتیم و گفتگویی با او انجام دادیم که خواندنش خالی از لطف نیست.

از حال و هوای «قتدون چه چیز به» بگوید؟ این یک مولودرام اجتماعی است و در مورد اجار نه نشینی و نگاه مستاجر و صاحبخانه به هم را به تصویر کشیده است. یعنی با موقعیت های کمیک رویه رو می شویم؟ کمیک به معنای واقعی نیست. فضاهایی در فیلم ایجاد شده است که مخاطب را به خنده می اندازد. نمی توان این فیلم را به عنوان یک فیلم طنز معرفی کرد. این فیلم یک فیلم اجتماعی است که با ایجاد موقعیت های طنز مخاطب را با خودش همراه می کند. چطور شد به فکر ساخت فیلمی مستقل گرفتید؟ برای تولید یک فیلم باید به یک فیلمنامه مستقل رسید، همان فکر و فیلم خوب است که برای ساخت فیلم انگیز ایجاد می کند. قبل از این هم یکی، دو فیلمنامه نوشته بودم، تا یک جایی جلو بردم اما موقعیت مورد نظر پیش نیامد. حالا یا خامی و کم تجربگی من بود، یا ناهموار بودن شرایط؛ به هر حال فرصت پیش نیامد تا همین «قتدون چه چیز به» فیلمنامه اجتماعی که دوست دارم و فکری است که می خواهم امسال عملی اش کنم. البته فیلمنامه را سال گذشته نوشتم تا مجوز ساخت و پیدا کردن سرمایه گذار و... تهیه شد، طول کشید. در فاصله ای که تحصیل را تمام کردید تا امروز چه کار می کردید؟ من دیلم تجربی دارم. از هجده سالگی با فیلم «سفر به فراد» کار محمد حسین حقیقی وارد عرصه سینما شدم و به عنوان دستیار سوم کار کردم. در انواع و اقسام فیلم و سریال ها به عنوان دستیار دو، سه و یک کار کردم. مدتی برنامه ریز

علیرضا فرید (کارگردان):

نه واقعا، از اثری اقتباس نکردم، متأسفانه این موضوع رخ نداده است. خیلی سال پیش در زمان دانشجویی از قصه «گلدسته ها و فلک» جلال آل احمد اقتباس نیمه بسته ای داشتم. اتفاقاً در ماه های گذشته به این مسئله فکر کردم و چند بار کتاب «سیدارت نا» نوشته هرمان هسه را خواندم. می توانیم اقتباس وابسته یا نیمه وابسته یا برداشتی آزاد از این کتاب داشته باشیم و می تواند راهگشا هم باشد. احساسم این است که چقدر خوب است به این کتاب ها رجوع و اقتباسی داشته باشیم و این کیبی برداری نیست. اساساً در ادبیات داستانی می توان اقتباسی وابسته و نیمه وابسته و یا حتی برداشتی آزاد از اثر ادبی، کلاسیک و آکادمیک داشت که البته شرایط خاص خود را دارد که به سه گونه است. برداشت آزاد که محور قصه مد نظر قرار می گیرد و تغییر بنیادی دارد. اقتباس نیمه وابسته که بنیان و ساختمان اثر در نظر گرفته می شود و تغییرات محدود تری اعمال می شود. اقتباس کاملاً وابسته که تغییرات زیادی صورت نمی گیرد و بر اساس رمان و حوادث و شخصیت ها به شکل تصویری شکل می گیرد و به فیلمنامه بر گردان می شود و به شدت نویسنده به اصل متن وفادار است. متأسفانه در سینما کمتر از اقتباس یا برداشت آزاد بهره می بریم.

بهرام توکلی (کارگردان):

من دو فیلم اقتباسی ساختم. فیلم «پنجابدون من» از نمایشنامه «جنگ وحش شیشه ای» اثر تنسی ویلیامز و فیلم «بیگانه» نیز از نمایشنامه «اتوبوسی به نام هوس» اثر تنسی ویلیامز اقتباس شده است. بحث اقتباس مفصل است و مانند هر کار دیگر، در کارهای اقتباسی هم نمونه خوب و بد داریم. اقتباس صرفاً یک راه است که می تواند منتهی به یک نتیجه خوب یا بد شود.

شما هم به این سوال پاسخ دهید: هنرمندان تاکنون دست به کیبی، اقتباس یا براشت آزاد بدون ذکر منبع زده اند یا نه؟ نه مورد نظرتان را به شماره ۲۰۰۰۸۰۸۰۲ پیامک بزنید.

فراخوان تجویز گروه سینماهای به نام خدا. گروه سینماهای هنر و تجربه... فرآیند فیلم خود را در ساعات کاری به دبیر خانه گروه سینماهای هنر و تجربه و اطلاع رسانی... اطلاعات بیشتر: ۰۲۱-۸۵۱۵۱۴۱۵

2nd TEHRAN MOBILE FILM & PHOTO FESTIVAL. بخش های جشنواره: از نگاه همراه (بخش اصلی)، تهران از نگاه همراه (بخش موضوعی)، دانشگاه از نگاه همراه (بخش موضوعی). جوایز: از نگاه همراه (بخش اصلی)، جایزه بزرگ جشنواره جایزه نقدی به ارزش ۵۰ میلیون ریال... مهلت ارسال آثار: ۲۰ مرداد ماه ۱۳۹۲